

Ўзбек миллий тасвирий санъатининг забардаст вакилларидан бири Раҳим Аҳмедовнинг сунгги йўлга кузатганимизда, қалб дарактининг қуркам, мустаҳкам ва ҳеч қачон завол топмайди...

портретлари шулар жумласидан-дир. Аммо буларнинг ҳаммаси ўзбек тасвирий санъати тарихига мумтоз асарлар бўлиб муҳланган "Ғазал оғушида", "Қўшиқ", "Тонг. Аналик" сингари полотноларга дебона эди, дейиш мумкин.

римиздан хабардор эдилар. Институтни тугатгач, дугонан билан устоз Абдулғафқ Абдуллаевнинг уйларида бирга турардим.

Аҳмедов билан Абдулғафқ Абдуллаевлар қўшни эдилар. Бир куни кеч соат ўнларда ишдан қайтаётган Раҳим Аҳмедов келдилар. У киши яхши гапларини ҳам биров дўк, биров пўписа билан айтардилар.

Раҳим Аҳмедовнинг "Қўшиқ", "Ғазал оғушида" номли асарларида ҳам ўтиришларида, чехраларида, нигоҳларида иборатларини унутмаган аёлдан латофат излайди, "ишичи" қилиб тасвирлагиси келмайди.

Раҳим Аҳмедов том маънодаги расм эди. Бирор асари йўқки, ўзини, дунёни унутиб ишламаган бўлса. Оқтошда устознинг кичкинагина дала ховлиси бор эди.

1977 йили расм орти қисмдан иборат "Қиш манзаралари" туркумини яратди. Картиналардан бирини ишлаётганда ёвғиндан қор аввал тизилганга, сўнг қўраккача чиқди.

Раҳим Аҳмедовнинг рафикаси, мушакунаси олма Карима Аҳмедова расм ижодини чуқур тушуниб, баланд дидли, маданиятли, дилбар аёл эдилар.

Раҳим Аҳмедовнинг рафикаси, мушакунаси олма Карима Аҳмедова расм ижодини чуқур тушуниб, баланд дидли, маданиятли, дилбар аёл эдилар.

ҚЎШИФИГА ХАМРОҲ ҲОФИЗ

Донишмандлардан бири "Дунё асли куй-қўшиқдан иборат, фақат биз уни тинглай билишимиз керак, деган экан.

Кўшиқшунос эмасман, оддий тингловчиман, аммо бу гап замирида катта маъно мавжудлиги бор гап. Маромига етказиб қуйланган кўшиқ ҳамма замонларда ҳам инсонга ҳамдам-ҳамнафас бўлган.

Кўшиқда илоҳий сехр, қудрат бор, деганлари шу бўлса керак-да.

Ўринларини топа олмаётганларининг сабаби шунда. Муҳиддин Ҳофизнинг яна бир ютуғи шуки, у қайси кўшиқни қарда куйлаш кераклигини биларди.

Катта маҳорат билан ижро этилган бундай кўшиқларда Муҳиддин Ҳофизнинг ўзи яшайди. Унинг ижросида "Бу қайтар дунё", "Соҳибқирин қора райхон", "Умринг зиёда бўлсин", "Ораста бўлишми", "Топилмас", "Онажоним қошида", "Эй қошлари қалдирғон", "Келдинг нима, келдинг нима..." сингари кўшиқларни тинглаганимизда кўнгил ёришади, зегу туйғулар вужудини камраб олади.

Ҳофизнинг кўшиқларида маънавий эҳтиёжларини аниқлаш лозим. Баъзи номдор ижрочиларимизнинг йиллар давомида ҳам ижрочилиқ борасида ўз

Суратда: (ўнгиб) Ҳофиз Муҳиддин Муҳаммад Али ва И.Назаров. Бугунги кўшиқчилигимизда "Тановар" баландликлари, "Сегоҳ" кенгликларини, "Қора Қўзим" сеҳрларини орзу қилиш анча мураккаб бўлиб қолганини назардан қочирмасак, Муҳиддиннинг оромбахш кўшиқлари билан таскин топаётганликларни айтиш ҳақиқатдир.

Кўнлик Ҳофиз Муҳиддин Муҳаммад Алининг кўшиқларини тинглаганимизда, беихтиёр, шу мулоҳазалар кўнглимдан ўтади. Унинг салобатли, хузурубаш овозидан олам-олам завок оламани Ҳофиз ҳаммиса овоз имкониятига мос кўшиқ танлаши керак. Бу талаб тажрибали санъаткор ҳам, кўшиқ буютириши эҳтиёжидан қўяётган ҳаваскор ижрочи ҳам бирдай тегишли.

Ҳофиз учун яна бир талаб — у қайерда, қандай ҳолатда ва ким учун қуйлаётганини аниқ тасаввур қилиши керак. Богда, сайлгоҳда ёки бошқа бир майдонда қуйлаётган бўлган тингловчиларга эътибор бериши, уларнинг шу ҳолатда маънавий эҳтиёжларини аниқлаш лозим.

Ҳофиз учун яна бир талаб — у қайерда, қандай ҳолатда ва ким учун қуйлаётганини аниқ тасаввур қилиши керак. Богда, сайлгоҳда ёки бошқа бир майдонда қуйлаётган бўлган тингловчиларга эътибор бериши, уларнинг шу ҳолатда маънавий эҳтиёжларини аниқлаш лозим.

Ҳофиз учун яна бир талаб — у қайерда, қандай ҳолатда ва ким учун қуйлаётганини аниқ тасаввур қилиши керак. Богда, сайлгоҳда ёки бошқа бир майдонда қуйлаётган бўлган тингловчиларга эътибор бериши, уларнинг шу ҳолатда маънавий эҳтиёжларини аниқлаш лозим.

АБАДИЯТГА ҚАДАМ

асарларида ранглар тозаллиги сақланган ҳолда яхитлашди. Шунинг айтиш жоизки, Раҳим Аҳмедов ўзбек тасвирий санъатига табиатдан портрет жанрини олиб кирган расм оғушида, "Қўшиқ", "Тонг. Аналик" сингари полотноларга дебона эди, дейиш мумкин.

асарларида ранглар тозаллиги сақланган ҳолда яхитлашди. Шунинг айтиш жоизки, Раҳим Аҳмедов ўзбек тасвирий санъатига табиатдан портрет жанрини олиб кирган расм оғушида, "Қўшиқ", "Тонг. Аналик" сингари полотноларга дебона эди, дейиш мумкин.

асарларида ранглар тозаллиги сақланган ҳолда яхитлашди. Шунинг айтиш жоизки, Раҳим Аҳмедов ўзбек тасвирий санъатига табиатдан портрет жанрини олиб кирган расм оғушида, "Қўшиқ", "Тонг. Аналик" сингари полотноларга дебона эди, дейиш мумкин.

асарларида ранглар тозаллиги сақланган ҳолда яхитлашди. Шунинг айтиш жоизки, Раҳим Аҳмедов ўзбек тасвирий санъатига табиатдан портрет жанрини олиб кирган расм оғушида, "Қўшиқ", "Тонг. Аналик" сингари полотноларга дебона эди, дейиш мумкин.

САРДОРНИНГ ҚЎҒИРЧОҚЛАР ОЛАМИ

Сардорани Жиззах вилоятида кўпчилик таниди ва ҳурмат қилади, десак муболага бўлмайди. Сабаби, истариса иссиқ, кўзлари ҳаммиса ишонч билан ёниб турадиган бу аёл вилоят кўғирчоқ театридаги фаолиятидан бўш вақт топди дегунча болалар ва ногиронлар уйлари, касалхоналарга шошилади. Узи яратган кўғирчоқлар билан болалар қалбида илиқлик ва одамларга ишонч уйғота олгани, юракларида муҳаббат пайдо қилгани учун ҳам уни "бизнинг меҳрибон энага" дея эъзозлайдилар.

Унинг ўзи ҳам болаларни ниҳоятда севади, уларнинг санъатга муҳаббатларини мустаҳкамлаш йўлида излашдан чарчамайди.

— Мен ҳаётимда ҳам, ишимда ҳам битта широга таянман. "Мен ва болалар, болалар ва театр", — дейди Сардора Мамараҳимова. — Театр мен учун шундай масканки, у болаларни ўзгаллик ва меҳр-муҳаббат оламига олиб киради, ҳаётни янада эъзозлашга ва кадрлашга ўргатади.

МАДАНИЙ ҲАЁТ

"Абдулла Қаҳҳор асарлари тилининг лугати" компютер ёрдамида тuzилган дастлабки лугат бўлиб, у тилшунос ва информатика олимлари ҳамкорлигида яратилди.

Лугатта Абдулла Қаҳҳорнинг беш жиллик "Асарлар тўплами" асосий манба қилиб олинган. Бу китоб бир тилдан иккинчи тилга автоматик таржима қилиш дастуруларини яратиш учун ҳам қўлланма бўлиб хизмат қилади.

Ҳалқаро марка каталоглари нашрларидан бўлган Германиянинг "Мюкхен" журналі навабатидаги сонда Ўзбекистон почта маркаларида катта ўрин эҳрлатилди.

Маданият, илм-фан соҳасида фаоллик кўрсатиб келётган изланувчи зиёлиларни таъдирлаш мақсадида таъсис этилган Россия Федерациясининг Пушкин номидаги олтин медалига Ўзбекистон Ешлар театри бадий раҳбари Н.Абдураҳмоновдан ташқари, Алишер Навоий номидаги опера ва балет театри директори Бахтиёр Ёқубов, Плекханов номидаги Россия иктисодиёт академияси филиали директори Қаландар Абдураҳмонов, Педагогика университети рус тили ва маданияти маркази раҳбари Носир Мирқурбоновлар ҳам сазовор бўлдилар.

А.РАҲИМОВ, санъатшунос

Бадий академиянинг марказий кўргазмалар залида Ўзбекистон халқ расми Тўра Қурёзов таваллудининг 70 йиллиги муносабати билан расм асарларининг янги кўргазмаси очилди.

Дастлабки ижодий шаклланиш даври В.Савицкий билан ҳамкорликда Қорақалпоқ санъат музейи экспонатларини тўплаш, таъмирлашдан бошлаган расм асарларида, лекин шарофати ижод йўлини босиб ўтди. Археологик экспедицияларда устози билан илмий сафарларда бўлди, тарихини, одамлар турмуш тарзини, психологиясини ўрганди.

ТАРИХ БИЛАН ТИЛАШИБ...

бу юрт халқи образини 80-йилларда қатор полотноларида жонлантirdи. Энг муҳими, юрт кезиб олган таассуротлари қайтарилмас образлар сифатида полотноларда акс этди.

Абдували ЭГАМБЕРДИЕВ

